

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912. szeptember 8.

202. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház 1 em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

Felcélős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Vallásos hadüzenet.

A pompa minden fényével övezetten fog lefolyni Bécsben az eucharisztikus kongresszus, a katolikusok világünnepé. A nevezetes találkozóra a nemzetek legnagyobb katolikus fiaikat küldik el, akik ilyen szavakkal jelentik be részvételüket:

— Ausztria ősz császáriját az oltári szentség előtt térdelni látni, egymagában megérdemli az utazás fáradságát.

Eljön a pápa képviselője, akit — egyenesen a király rendeletére — olyan pompával, hódolattal és diszszel fogadnak, mintha maga a pápa jelenne meg. Leborul előtte a Habsburg-ház minden főhercege, Ausztria minden főméltósága, ezerhatszáz ember, Ausztria szeme-fénye, válogatott kiválósága fog hódolni a pápai követ fogadásánál. És a rendkívüli ünnep csillogó keret-adására ki van rendelve a katonaság. Mintha Ausztria valamelyes szimbólumot akarna szolgáltatni: minden hódolatunk a pápáé, de az övé minden hatalmunk is, minden fegyverünk.

És ez nemcsak szimbólum, hanem valóság is. A katolikus világ olyan demonstrációt, olyan ünnepet fog ülni Bécsben, amelyre az új korban még nem volt példa. Vajjon miért történik mindez? Megfelelhetünk a kérdésre egészen precízen: Bécs meg akarja mutatni az egész katolikus világ előtt, hogy nem Róma, hanem a császárváros az egyház fővárosa. Nemcsak vallási demonstráció lesz az eucharisztikus kongresszus, hanem politikai tüntetés is, amelyhez — követe útján — a pápa asszisztál.

A „Tengerpart” tárcája.

Rügyek.

Végigrepül a tündéraszony uszálya a levegőben, érinti a földet és nyomán kidugja a fejtét egynéhány kőkörcsin. A bokrok száraz hegyén apró zöld szemecskék jelennek meg, mintha belékukucsálnának a világba, vajjon ki lehet-e már bujni egészen? . . .

Nem lehet. Maradjatok ottbenn. Csalóka idekint a tavaszi fuvalom, fehér pihék röpkednek a szárnyain.

Az ember azonban bátrabb. Már a tavasznak a hírére is kiindul, hogy elébe menjen az érkező kikeletnek, amely sohasem érkezik elég korán . . .

Engem a várhegy felé visz az utam. Önnét, mint egy örtoronyból nézem a messze vidéket, közeleg-e már a jó barát, a tavasz . . .

A várhegy északi oldalán kezdődött valamikor a Mátyás vadaskertje. Vonult, a mai városmajort beleszámitva, fel, a hegyeknek és végződött valahol a messze hidegkútiombok oldalán.

Átnézek Pestre . . . És a közeledő tavasz verőfényében, mintha fátyol borulna a tájékrára s a fátyol alatt a régi Pest apró házai tűnnének föl, úgy, amint anno domini 1700 és egynéhányban állottak . . .

Olaszország — ez köztudott dolog — leigázta a pápaságot. Megdöntötte a pápai államot. A Vatikán nem tud feledni; az a gyűlölet, amely a Vatikán és a Kvirinál között fennállott, az elhalt XIII. Leó alatt enyhült ugyan, de a most uralkodó pápa alatt újra kiélesedett. Ausztria-Magyarország és Olaszország viszonya egyre rosszabbodik. Az is ismeretes, hogy Ausztriában összeverődött egy kimondottan háborús párt, amelynek a trónörökös a feje. Ez a háborús párt az elmúlt esztendőben kis híja, hogy nem győzelmeskedett a béke-párt fölött, amelynek Aehrenthal volt a feje. Építették is már az erődöket az olasz házáron . . . És ma? Ma Berchtold külügyminiszter is teljesen a trónörökös embere. Ma a monarchis érdekei élesen szembeszegeződtek a Balkánon Olaszországgal. Törökország válsága rendkívül komplikált, minden pillanatban fölborulható helyzeteket idézhet elő. Résen áll Olaszország, Oroszország, hogy a kellő pillanatban döntő sulyu pozíciót szerezhessenek maguknak — a monarchia ellenére — a Balkánon. Ugrásra készen állanak Törökország éhez szomszédai, mint a kapzsi keselyűk, hogy a helyzet zavarosra fordultakor elrabolhassanak maguknak valamit a fölözslásnak induló, egykor hatalmas birodalom testéből. Az is ismeretes minden, a viszonyokkal legalább némiképpen tisztában levő ember előtt, hogy Ferenc Ferdinándnak legőhajtottabb vágya, hogy kiterjessze a monarchia határait és az annexió logikus következményeképpen Ausztria-Magyarország ráborítsa hatalmát Albániára. A csapatok a Balkán-határokon, minden eshetőségre készen már hosszabb ideje kon-

Kis, faluterjedelmű házcsoport. A mostani lánchidtéren fölül egy dunaág omlik be, a mezők felé. Megkerüli Pestet és a mai vámház tájékán kiszakad megint. Pest tehát szigetben fekszik.

A parton egynéhány bástyatorony emelkedik. Az egyik a régi sóház helyén, a másik a Petőfi-szobor szomszédságában. De azon belül a Szentkirályi-ház helyén is van egy. A Sütő-utca végén is van egy torony.

A Sütő-utcában volt a legrégebbi kórház.

A város vége felé — értsd alatta a mai Károlyi-körutat — rengeteg épület-massza húzódik. Az invalidus-ház. Ez már 1727-ben készen volt. Az eredeti terv szerint egészen szabályos lett volna, négy udvarral és a város felé három emelettel, különben köröskörül két emelettel mindenütt. Erről a tervről vannak rézmetszetek, alaprajzzal és oldalnézetekkel.

De a tervező, Martinelli, csak két udvart készített el. A hátsó rész nem épült föl. Arrafelé, tudniillik a mai Károly-körut felé, szabálytalan tér maradt, mert közbeesett a város fala, amely a mai Semmelweis-utca keleti oldalán húzódott tovább és amelyhez voltak támasztva az odaépített házak. Én még láttam ezeket a falakat s a mult esztendőben, mikor egy új palotát építettek, a telek háttérében teljes egészében emelkedett fel a régi magas városfal. Egy torony is volt a sarkon, amelyet Krsutschnei Jer-rondellának

centrálva vannak. Hetek óta visszhangzik a világsajtóban: a pénzüntézetek roppant óvatosság, őrzik a pénzt, a birodalmi bankokban fölhalmozzák az aranykészleteket, mert a külpolitikai helyzet tülön-tul feszült; féltő, hogy egy rettenetes pillanatban irtózatos robbanás történik . . .

... És ezalatt, míg a diplomácia ravasz hálójában bujkálnak a készülő világesemények, Bécsben fölragyog a katolikus glória. Tüntetően hódolnak a pápának, az egyházfejedelemelek, akit Olaszország rabságban tart. Megmutatják, királyi pompával, hogy a császárváros a katolikus világ központja. Néhány nap mulva Bécs felé fog tekinteni minden katolikus: itt ünneplik a katolicizmust, itt halmoznak föl annyi fényt, annyi dicsőséget, amennyi még soha nem övezte a vallást. És ide fognak áhitattal föltekinteni a hívő katolikus — albánok is, akiknek az országára nemcsak Ausztria tart igényt, hanem Olaszország is.

Világos dolog, hogy ez az ünnep, amelyhez a monarchia hadserege fog asszisztálni, politikai demonstráció. Demonstráció, amelyből Ausztria minden célja, törekvése, szándéka félreismerhetetlenül kicsilllog. Demonstráció — a Vatikán mellett. Demonstráció — Olaszország ellen. Demonstráció — amellyel, hogy a katolikus államok között Ausztria a pápa leghódolabb hive. És ravasz demonstráció, — amelyből minden pompa, minden a.any, minden fény nem annyira a pápa homlokát övezi, mint inkább usztria hatalmát, elbizakodottságát, megnövekedési vágyát fogja a vallási áhitat szárnyán világá röpíteni.

neveztek. Északkelet felé pedig a városvégi sarktorony emelkedett. Ezek között a város nem écsített. A telek kantinnak és mészárszéknek volt felhasználva.

A falon túl egy árok húzódik. Az árok partján akácok, melyeket nyáron a por lep, télen a zuzmara. Még nem rügyeznek szegények . . . A tavasz 1727-ben is késik . . . A szemközti oldalon, azaz a széles országút másik felén már szántóföldek kezdődnek. Egy-egy ház megakad, teszem föl az a nyári mulatóhely gyanánt smert Hacker-szála, amely a jelenlegi nagy átjáró-ház mellett állott, s amelyben színpad volt fölállítva.

Az invalidus-ház telkének többi részét Romer így írja le: „Ezen tér, helyesebben udvar — a kintin és mészárszék udvara — két nyilással birt. Egyik levágott szögletén a mai Sütő-utca felé vezetett (1871-ben már Sütő-utczának hívták) a másik, a városi falon, egy szabálytalan négyszögű térre ment ki, mely a falon kívül a sarktorony közeléből, a tervezett országuti homlokzatig terjed. A sarktorony közelében e tér kapuval birt és mosókonyhának, valamint sütőháznak elfogadására volt szánva”.

Az országuti homlokzat aztán egy privát-vállalkozó által épített föl, még pedig úgy, hogy benne tisztí étkezőt és kaszinót helyeztek el, valamint irodákat; a földszinti helyiségeket pedig üzleteknek adhatta ki a vállalkozó, aki rengeteg összegeket szerzett az é-

A fumei áruminta kiállítás.

Ismételten méltattuk már a napokban megnyílt áruminta-kiállítást, melynek fontossága különösen a Dalmáciába, Boszniába és a Levanteba irányuló forgalom szempontjából tagadhatatlan. A szomszédos fürdőhelyekből is százával keresik fel naponta a szépen elrendezett kiállítást. A kiállított tárgyakól kiragadtunk ezuttal néhányat.

Mindjárt a bejáratnál az I. számú helyen feltűnik a fumei „Adriatic” Cognac-Lepároló R. T. izléses kiállítása, melyet már a megnyitáskor megcsodált Kankovszky miniszteri tanácsos a többi illusztris személyiséggel együtt. Az egész monarchiában ismert, kiváló „Fiume Cognac Medicinal” különlegesség itt is megtette hatását, a mennyiben a kóstolóra kitett palackokat mindjárt az első napon annyian rohanták meg, hogy a reklám e kétségtelenül hatásos módját be kellett szüntetni.

A Steiner Ede és Fiai fumei, bécs, triesti tükörgyára és üvegesiszolója ház- és portál-építésre valamint butorra való művegeket és táblanveget állított ki gyönyörű kivitelben. A modern hajóépítésnél használt vastag üveg lencsékét valamint a cég által gyártott szürke és vörös üvegeskített is látnak itt. A Steiner cég ma a Danubius- és a torpedógyárban készülő hadihajók és tengeralatt járó hajók, valamint az Adria, Cunard és Ungaro-Croata egyedüli magyar szállítója és szakmában.

A Slovcovich, Kornicai és Társa cég szebbnél-szebb márványmintákat állított ki közeli horvátországi bányáiból. A márványok színei és árnyalatai egyenesen szenzációt keltenek s a nagytökének is feltétlenül érdeklődnie kellene e ritka termékek iránt.

A Matzner Bruno cég által helybeli gyárában készített gipszlapok is megragadják a kiállítást látogató közönség figyelmét. E lapokból gipsz-választófalakat állítanak elő, a melyeknek nagy előnye, hogy könnyű súlyuk és mégis szilárdak, kevés költséggel és gyorsan állíthatók fel és igen száraznak. E figyelemreméltó tulajdonságai ugyszólván nélkülözhetetlenné teszik e speciális fumei gyártmányt.

Az Első Fiumei Rizshántoló és Rizskeményítőgyár, mint minden kiállításon, itt is

pülő és terjedő város e részének fellendült forgalma által.

1783-ban még állt a sütő-utcai torony. A régi kórház délekeleti végén a mizerikordiánus barátoknak volt kertjük. A közép traktusnak egy mellékhelyiségek részére szolgáló osztálya pedig a Rostély utczára ugrott ki s az utczát egészen kivette a formájából.

Amint a szemem a mai Lipótváros rengeteg palotasorán tévedez végig — elgondolom, hogy az ennek helyén terjedett régi sívatonagon tartották a pestiek főmulatságait: a Hezt-eket, vagyis Thierhetzeket, amelyek egy körülbélül a mai Nádor-utca tájékán épült amfiteátrumban tartatták. A szinkör negyvenötven lépés átmérőjű volt, s egy főmaradi leltár nagyon sokféle állatot tartalmaz, teszem föl azt, nemcsak bikákat, hanem medvéket, farkasokat, s a régi Pest történetírója szerint „ottan medvék, szilaj bikák, sőt kaplanok viaskodván, a nézők nem éppen gyenge idegzetéről tanuskodtak”.

A régi invalidus-ház déli oldalán terül el a Hatvani-kapu. Ottan végződik a város. A Hatvani-kaput két ház veszi körül, az egyiknek erkélye is van, amelynek egykoru rajzán egy pipázó magyar nézi a be- és kitóduló vásárosokat. A vár-árka a falak mentén húzódott s így a Hatvani-kapu előtt is volt ilyen, amelyet régebben bizonyosan felvonó híddal szereltek föl. De a tizenhét század elején már be van tömve az árok

kitett magáért. A gyár különböző rizstermékei és különösen rizskeményítője ma már világcikket képeznek. A „Fiumei rizskeményítő” utjában mindenütt ismertté tette Fiume nevét.

A fogyasztó közönséget közelről érdekli a Kőbányai Polgári Serfözde kiállítása is, mivel a sör ma már oly cikk, melyet szegény és gazdag egyaránt kedvel. A Polgári Serfözde számos külföldi kitüntetésének csak egy részét látjuk a kiállításon, mivel a 8 Grand Prix és a számos egyéb kitüntetés el sem fért volna az aránylag szűk helyen. A Levantéből megjelent kereskedők mint jó ismerőst üdvözölték a Kőbányai Polgári Serfözde világhírű hordóit és palackjait, mivel e kitűnő sör a Földközi tengert övező összes országokban általánosan be van vezetve.

Igen szépen van képviselve a kiállításon Smith és Meynier I. Fiumei Papirgyár R. T. A gyár tudvalevőleg finom és legfinomabb iroda-, cigarettá-, selyem-, rajz- és csomagolópapirt állít elő. Ot papirgyártó gépén évente 400 waggont termel és állandóan 500 munkást foglalkoztat. Szállítója a magyar, bolgár, görög, indiai és brazilai kormányoknak. A leghíresebb egyiptomi cigarettagyárak is a fumei papirgyárnál fedezik szükségletüket.

Fiume egyik leghatalmasabb gyártelepe, a Kőolajfinomítógyár is méltóan van képviselve az áruminta-kiállításon. A gyár kőolaj, benzín és paraffin-termékei kiváló minőségük miatt régóta keresett cikkei úgy a magánháztartásoknak mint az iparnak és a sok száz munkást foglalkoztató gyártelep természetének jelentős része az ország határain túl külföldön talál elhelyezést.

A Nagel Adolf féle budapesti szák és ponyvagyár, melynek itt Fiumében is számottevő fiókja van, szákokat, imprágnált ponyvákat, napellenzőket, sátor- és vitorlavásznat, kendertömlőket, itató éstüztelő vedreket állított ki, amelyek fényesen tanuskodnak e cég versenyképessége mellett. A Nagel cég, mely használ szákokat és ponyvákat is bocsát a kereskedővilág rendelkezésére, itt Fiumében a helyszínen gyárt gépeivel minden kívánt méretű szakmabeli árut.

A kiállításon megforduló háziasszonyok busujáróhelye a susáki „Litorale” konzervgyár izléses kiállítása, ahol minden fajtájú gyümölcsből készült befőttek sorakoznak egymás mellé. E gyárban oly gondossággal és oly annyira megválogatva kerülnek a legkiválóbb gyümölcsfajok befőzésre, hogy a „há-

s csak fölötte és alatta folytatódik. A kapu előtt átjáró-töltése van. Azon át közlekednek a kocsik. A város árkan túl aztán kezdődik a rügyező, szabad tavaszi vidék!

Nagyon fontos helyiség volt a régi város védelme korszakában a rendszert polgárokból alakított lövő-társaság gyakorló helye, vagy is a „lövölde”, amint fiatal korunkban neveztek. A régi lövöldöző-ház eleinte a Hatvani-kapun kívül, a mély árokban volt, mert a legrégebbi időkben, mikor még nyilazták a polgárok, nem zavarta a zaj a lakók füleit. De mikor aztán mordályokat kezdtek el puffogatni, akkor minden kutya ugatott s a gyerekek mind sírva fakadtak egy-egy retentenes pukka ás után. Tehát ki kellett kvártélyozni a lövöldözőket a városból s eleinte, mint mondom, a Hatvani-kapun kívül rakták a tanyájukat, majd az is nagyon közel esvén, végre egy kicsit lejjebb küldték őket a Kecskeméti-kapu mellett levő toronyra, a mai Kálvin-tér irányában. Ott a régi temető szomszédságában nyugodtan puffogathattak. A halottak álmát nem zavarták. Ott voltak ugyanis eltemetve az 1723. és 1742-iki pestis áldozatai.

És erről eszembe jutnak a régi temetők. Hol voltak a legrégebbiek?

Mikor tavasszal elindulok, hogy szegény Géza fiam kora sírját meglátogassam — s kísértőlk a kerepesi temetőnek ma már muzeumává avanszált fasorai közé: ahová már

rom bagoly” védjeggyel eliatott befőttes üvegek most már diadalmasan vonulnak he minden háztartásba.

A kiállítás műszaki szenzációinak egyike a Hatschek-féle Eternit művek kiállítása. Az Eternit tudvalevőleg asbestből és cementből összeállított vihar- és tűzálló, könnyűsége folytán minden tetőre alkalmazható műpala, melyet ily tartós, kiváló minőségben senkinek sem sikerült még utánozni.

E világhírű magyar terméknek most már speciális gyárai vannak Budapesten, Vöcklabruckon, Bukarestben, Odessában, Genuában, Poissyban, Hamburgban és Newyorkban. Az évi össztermelés 60-70 ezer waggon. Fiumei és délvidéki képviselője a helybeli Braun Bernát és Társa cég.

A gyárosnak és technikuskának feltűnnek a kiállításon a Lengenfeldi Portland-Cementgyár buccari-i gyáranak cement-próbatestei, melyek a kiváló gyármánynak nyomási és húzási szilárdságát bizonyítják. A buccarii gyár egyike a legmodernebbeknek e nemben és kivitele az egész délvidékre sőt még Singaporeba és Indiába is irányul. Vezérképviselője a helybeli Braun Bernát és Társa cég.

A nem fumei cégekre áttérve, meg kell első sorban emlékeznünk a Neuschloss Ödön és Marcell cég kiállított szép butorairól. A Neuschloss cég különös érdeme hogy célszerűen összeállított gyártmányával és a külföld igényeivel számoló, kitűnő minőségűvel versenyképessé tudta tenni a magyar butort a tengerentúli piacokon is, a hová a cégnek most már igen jelentős exportja van.

Természetesen nem hiányoznak a kiállításon a Magyar Minimax Részv.-Társ. közismert tüztöltő készülékei sem, a melyekre a legkisebb üzemben is feltétlenül szükség van. A készülék nélkülözhetetlenségét bizonyítja az a körülmény is, hogy most már miniszteri rendelet teszi kötelezővé az iparvállalatok számára a „Minimax” beszerzését. A készülék tudvalevőleg rögtön, a mint a csapat leütik róla, folyadékot lövel ki, mely minden kezdő tüzet csodálatos gyorsasággal elfojt.

A Hamerli József pécsi cég gépgyára és vasöntődéje szőlőszúzó és borsajtató gépeket állított ki. A szakkörök a legnagyobb dicsérrel vannak eltelve különösen az új rendszerű borsajtatók iránt s minthogy itt a tengerparton igen fejlett a szőlőtermés és a borkereskedelem, a cég, mely mezőgazdasági és szerszámgépeiből igen sokat szállít a Bal-

csak nagy, vagy gazdag embereket lehet eltemetni — elgondolom, hogy ezek a rügyező bokrok és disz-fák, melyek most külön kérész ápolása alatt vannak, valaha vad-bozótok és elhagyott homokpuszták sivatagja helyén virultak. A város nagy messze volt innen, hiszen fiatal koromban még emlékezem a mai Népszínházai átellenben állott egy emeletes ház sarkán álló keresztrel, amelynek helyébe később egy Pádauai szent Antal-szobor került, melyet az emeleten helyeztek el. Arra vonult a kerepesi országút, melynek két oldalán egy-egy csárda állt, így a „Sárga csikó” meg a „Zöld fa”. Azontul aztán, ha kerék törött, Kerepesig nem találtak kovácsot.

A régi Pest temetői a templomok körül voltak. A Ferenciek-terén találtak az egyik legrégebbi temetőnek a nyomait, mely a szemközti házak alatt terült el a Sütő-utca helyén, ahol az első kórház állott, s ahová később a török-hódoltság alatt mecsetet építettek, szintén volt egy temető. A Szerviták kertje helyén temető-maradványokat találtak. Temetők voltak továbbá az Ürményi-ház a régi Két-pisztoly (ma Kálvin-téri Első Hazai Takarékpénztár) helyén nemkülönben a belvárosi főposta alapfalainak ásása alkalmával is csontvázkra találtak, amelyek talán a szerviták régi temetőjének folytatását képező területen lehettek eltemetve.

Az előbb említett lövöldöző-házak ter-

Reggelizés előtt felpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerüzletben s jobb fűszerüzletben.

Igmándi

keserűvíz

Az elrontot gyomort

2-3 óra alatt telje-

sen rendbehozza.

Kis üveg 40 fillér.

Nagy veg 60 fillér.

kánra és Oroszországba, nálunk is sok megrendelésre számíthat.

Az **Első Gyulai Kötött és Szövött-Ipari Gyár R. T.** kiállított termékei általános érdeklődés tárgyat képezik. A gyár harisnyákat, tricot-ingeket és tricot-alsóruhákat gyárt elsősorban minőségben és az olasz, máltai és albán kereskedők, kik a kiállításon megfordultak, nemcsak feljegyezték a gyár címét, hanem mindjárt ott a helyszínén mintákat is kivántak. A gyár termékei kétségtelenül nagy exportra számíthatnak már a jövő idényben.

A **Keil és Társai** kassai cég reklám-csomagoló- és felszerelő szalaggyára szintén dícséretesen szerepel a kiállításon. Tudva levő, hogy e gyár cégnyomással ellátott csomagató szalagokat készít, melyekből ma már több mint egy millió méter termékét a Keil cég gyártja egyedül e cikket Magyarországon és életrevalóságát jellemzi, hogy termelésének 80 százalékát külföldön főleg Angliában helyezi el. Alig van ma már kereskedőváros, a hol a Keil gyár cégnyomású csomagszalagjait ne ismernék és ne használnák. A ma a fejlődő magyar iparnak valóban büszkségévé válik.

A **Magyar Ruggyantaáru Gyár** Részv. Társ. Budapesten a fiúmei árumintakiállítás is remekel. Műszaki célokra szolgáló ruggyanta árukat, játékbabákat világhírű Continental automobil pneumatikáit állította ki.

A kiváló **Palma** kaucsuk-cipőszarkokat s a Magyar Ruggyantaáru Gyár állítja elő. E hatalmas vállalat, mely rengeteg sok munkásnak ad kenyeret, ma már az egész világot elárasztja a magyar ruggyantaipar termékeivel.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható. A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptéj ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hetköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptéj nincs.

Az „Adriatica” cognacgyár susáki gyártelepe minden előzetes engedély nélkül megtekinthető reggel 8 órától este 6-ig.

A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

veit a pestvárosi levéltár 1131., 445. I. szám alatti okmányok őrzik. A két rondella között fekvő lövöldöző-helyiségről meg kell említenem, hogy az egy Majer Mihály nevű rácz suszter háza mellett volt. (Ad domum sic dicti croatici sutoris, vel cordonis Michaelis Majer.) Ez a varga kis házat 1732-ben kapta a várostól ajándékba. Husz óri hosszú és három óri széles telken állott. Husz dénár adót fizetett utána. Ezt a házat aztán, mint utban állót, megvették, de írásban rendelték, hogy helyette a vargának adjanak alkalmas építőtértséget ingyen.

Amint aztán a József- és Ferencváros épült, a lövöldöző helyiségnek tágulnia kellett innét is, és ekkor építették Zambelli és Kassalik építésszek, 1824-ben a mai napig is e nevezet alatt ismert helyiséget, amelyen évek során át választottunk képviselőt, az „Alte Bürgerliche Schiessstätte“-t, amelyről annyi hamis anekdota kerengett.

A török rabság nehéz bilincsei után azonban rugyezni kezdett az új tavasz. Kikergettek a törököt mindenünne s maradt aztán itt török fogoly anyyi, hogy azt sem tudták: mit csináljanak velük?

Először is szörnyen feszélyezte a fogolytartó hatóságokat a törökök vallása. Mit csináljanak ezekkel a pogányokkal, akik sem husvétot, sem karácsonyt nem tartanak, mi kor már mecseteiket részint lerombolták, részint átalakították? A budai várhegy alatt a

A rizshántológár, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

A város ajándéka. Fiume város tanácsa a nagygyakorlatokról Zarába visszatérő katonák között rendes szokás szerint ez évben ismét három és fél hektoliter jó bort, 240 szivart és 700 szivarkát osztott szét.

A Windspach-tárgyalás. A fiúmei törvényszék előtt — mint megírtuk — hétfőn, szept. 9-én délelőtt 9 órakor kezdődik a végtárgyalás Windspach Lipót, a hamis bukás büntetével vádolt volt bankár ellen. A tárgyalás előreláthatólag néhány napra fog kiterjedni. A tárgyalási terembe szabad a belépés.

Térzene. A tegnapi esti vihar miatt elmaradt térzenét ma, szombaton este tartja meg a városi zenekar. A műsor a következő:

1. Virgili — „L'Aquila” induló.
2. Bizet — A „Carmen” op. ábrándja.
3. Wagner — Részletek „Walkürök” című operából.
4. Verdi — Aroldo — szimfonia.
5. Tréfás polka.

A fiúmei uszóverseny zsűrije. Tegnap számunkban közöltük már a szeptemberi 15-iki uszóverseny zsűrijének névsorát. Mint értesülünk a Műegyetemi és Atletikai Football Klub vezetősége Garády Viktor tanárt, a fiúmei tengeri biológiai állomás vezetőjét s felkérte, hogy a klub uszóversenyének comitè d'honneur-jében részvegyen.

Panasz az osztrák szállítócégek ellen. A fiúmei árumintakiállításra érkezett máltai kereskedők nagyon panaszkodtak egyes osztrák speditőrökre. Kiknek budapesti fiókjai a Máltába rendelt magyar árukat Triesztbe küldik az osztrák Lloyd címére, hogy a saját hajóival juttassa a küldeményeket Maltaszigetre. Minthogy a máltai forgalmat egyezségi szerződéssel az Adria magyar tengerhajózási részvénytársaság hajói közvetítik a magyar áruk 3-4 hónapig fekszenek az osztrák Lloyd trieszti raktáraiban és csak akkor kerülnek hajóra, ha a fiúmei-trieszt-máltai vonalon közlekedő hajó történetesen az illető küldemény raktározási helyén köt ki. Ebből az eljárásból természetesen a legnagyobb kellemtelenségek származnak és a megrendelők, valamint a szállító gyárak is jelentékeny károkat szenvednek miatta.

A trieszt-zárai telefon. Triesztből jelentik hogy a telefonvezeték Trieszt és Zára között már elkészült. Az olasz parton fölépítették azt a kis házikót, a melyből a kábel vezeték a tenger alatt s itt lesz a telefonör

mai agut torkolatánál is állott egy, amelyből Molnár György színházat csinált. Az írta rá: „Hazafiság a nemzetiségnek!”

A török foglyokra vonatkozólag pedig Pest város magisztrátusa szigorú rendeletet ad ki, amelynek értelmében, mivel a török foglyok megőrzésére nincs elég vashéko, de ember sincs elég, mert annyian vannak, tehát el kell őket expedálni, kit Komáromba, kit Győrre, kit Pozsonyba. A rendelet mellé volt egy kimutatás is csatolva az összes török foglyokról, de ez elveszett. Megvan azonban a Pesten letelepült és kikeresztelkedett törökök egy részének listája, amely érdekes följegyzéseket tartalmaz.

Többi között Putavicz János városi plébános keresztel meg egy kilenczéves török leányt, akinek Lendvaj György lesz a keresztapja. A lány Katalin nevet kap.

1691 márczius 25-ikén megint egy héteves török leányt keresztelnek. A kereszt-szülei Presser Pál és neje Dorotya.

Még aznap egy török fiú is kereszteltetik meg. József nevet kap. Kereszt-szülei Caizer János Antal és felesége Anna Mária. Ugyanez a két kereszt-szüelő fungál április 14-ikén egy tizennyolczéves török leány megkereszteltetésénél, aki Anna Erzsébet nevet kap. Meg van a matrikulában jegyezve, hogy „Patribus turcis...” úgy látszik, apja volt szegénykének bőségesen. Ugyanez nap egy harminczéves törököt is keresztelnek. A nagy

lakása is. A vezetékek Trieszt és Borbone között szintén ki vannak feszítve.

Két új hadihajó. Londoni távirat szerint most készült el egy új angol Dreadnought, amely csaknem huszonhétezer tonna tartalmu, ami a Dreadnoughtok eddigi méreteit jelentékenyen meghaladja. A hajón a többi között nevezetes újítás az, hogy az egész fődézetet páncéllal borították be a repülőgépekről ledobható robbanó lövedékek elleni védekezésből.

Az orosz tengerészeti miniszterium megbízásából a napokban készült el a Novi nevű cirkáló hajó, amely az eddig még hadihajóknál el nem ért óránkint harminchat tengeri mérföldnyi sebességgel fog haladni. A tengerészeti miniszterium felszólított valamennyi nagy hajókiépítő céget, hogy tegyenek ajánlatot az ehhez hasonló gyorsaságú és főszerelésű cirkáló elkészítésére.

A kikötőből. Szept. 7. Érkezett: „Illiria” osztrák gőzös Bonából 800 tonna foszfáttal; „Alberoni” olasz gőzös Velencéből üresen; „San Severo” olasz gőzös Tuniszból 1200 tonna fával; „Tibor” magyar gőzös Antwerpenből 474 drb vassal, 4 láda kakaóval és 36 üres vasládával.

Indult: „Adria” magyar gőzös Moga-dorba 250 tonna fával, 40 tonna cukorral, 20 tonna parafinnal, 150 bál dohánnyal; „Kálmán király” magyar gőzös Londonba 250 tonna fával, 170 tonna liszttel, 80 tonna rizszel, 10 tonna ásványvízzel, 150 hordó fakovonattal és 60 hordó ecettel; „Meran” osztrák gőzös Konstantinápolyba 80 tonna cukorral, 30 tonna rizszel, 10 tonna papírral és 60 láda üveggel; „Alberoni” olasz gőzös Velencébe 600 tonna fával.

Zsvinosztenszka mérlege. A Zsvinosztenszka Banka-ról, amelynek Fiumében és Budapesten több magyar iparvállalatnál nagyobb érdekelttsége van, az utóbbi időkben nem éppen a legkedvezőbb hírek kerültek forgalomba nemcsak nálunk, — de külföldön is. A párisi „Information” most hosszabb cikkben foglalkozik a Zsvinosztenszka Banka mérlegével, melyet a likviditás szempontjából kedvezőtlennek mond. Mert míg az egyik oldalon felmondható és rövid időn belül elvonható összegeket (takarékbetét, folyószámla) látunk, írja az említett francia újság, addig a másik oldalon részben nehezen realizálható tételek szerepelnek. Még a váltótárczáknak is csak kétharmada reeszkomptálható, minthogy a többi három hónapnál hosszabb lejáratra szól és így a jegybanknál nem nyújtható be. Különben is a Zsvinosztenszka Banka ipari és kereskedelmi vállalatokba, hoszu lejáratu hitelekbe igen jelenté keny összegeket kötött le.

A banknak van egy nagy áruosztálya is, amely három részből áll, a cukorosztály-

baba keresztapaságát megint Posvaj István vállalja el és Soks Simonné. Vele egy török asszonyt is keresztelnek Anna Mária névre. Kaiser János és neje a kereszt-szüelő.

Van aztán, aki török szülőktől származik, de „ismeretlen apától”. Február 15-én egész familiát keresztel Putavicz plébános. Egy török asszonyt, aki Erzsébet nevet kap, a leányát, aki Éva lesz, s a fiát, akinek József nevet adnak. A komák száma egy fel-tucat.

Sőt a matrikula arról is beszél, hogy kikeresztelt török asszonyokat keresztény polgáremberek vesznek feleségül, így két össze 1698-ban valami özvegy ember, akit az anyakönyv Aszank-nak nevez — „cum Anna vidua, condam nata turcica, sed jam rite baptisata...”

Az özvegy török asszony és özvegy keresztény ember esketési tanú Cziporóczy György és Ötvös Péter...

Hol van már az a násznép?... Pedig a tavasz rügyei visszatérnek újra meg újra... Csak mi nem térünk vissza velük... És lesz majd késő esztendőnk multán valaki, aki megemlékezik mirőlünk a tavasz fakadó rügyi mellett s talán emondja ró-lunk, hogy mi is voltunk valaha...

Váradí Antal.

ből, vasosztályból és szeszosztályból. Itt is nagy összegek vannak immobilizálva, úgy hogy a Zsivnosztenszka Banka a legjobb esetben csak 40 százalékig likvidál. Vátság idején ez a bank tisztán a prágai piacra lenne utalva, már pedig Prága pénzügyi tekintetben nem erős centrum s így a külvívőségek nem könnyen volnának realizálhatók.

Baleset a triezsti kikötőben. Triesztből jelentik. Az éjszaka a vonatról egy utas bérkocsin sietett a velencei hajóhoz, amely indulóban volt. A bérkocsi már a San Marco köparton járt, mikor a ló megbokrosodott és a tenger felé rohant. Az utas még idejekorán kiugrott, de a kocsi a vízbe ragadta a megbokrosodott ló. Két finánc kimentette a kocsi, a ló odaveszett s ma reggel fogták ki a kocsival együtt.

Tolvaj az istállóban. Bacich N. gyáros tegnap délután bejelentette a rendőrségen, hogy istállójából ismeretlen tettes több vízhatlan ponyvát, lőtakaró pokrócot és lószerszámokat lopott. A tett elkövetésével egy fiatalembert gyanúsít, aki egész nap az istálló körül ólálkodott.

Fiumében elfogott olaszországi gyilkos. Az anconai prefektura már hetekkel ezelőtt kérte a fiumei rendőrségtől Giansenti Lambert 25 éves ottani illetőségű munká elfogatását. A megkeresés szerint Giansenti előre megfontolt szándékkal gyilkosságot követett el. A rendőrség Starcevicz titkosrendőrt bízta meg a nyomozással. A titkosrendőr fáradozása credmennyel is járt, mert sikerült letartóztatni a gyilkost, aki a fiumei gázgyárban dolgozott. A letartóztatásról táviratilag értesítették az anconai rendőrséget.

A mentők működése. A városi mentőállomás kimutatása szerint a mentők augusztus hónap folyamán 475 esetben nyújtottak segítséget és 110 beteget szállítottak a kórházba.

A „jószívű” amerikaiak. Az Egyesült Államok bevándorlási hivatalának clevelandi felügyelője megtette az intézkedéseket, hogy rendszeresen át kell kutatni Ohio állam valamennyi emberbaráti intézetét, olyan bevándoroltak leletezésé végett, akik nem tarthatnak igényt ennek az országnak a segítségére s így, mint akik terhére váltak a közjótékonyaságnak, deportálandók. Fluckey bevándorlási inspektor nyilatkozata szerint „százával vannak Ohio államban olyanok, akik a bevándorlási törvények kijátszásával jutottak Amerikába s most arra szorúlnak, hogy közközlésen tartásuk elököl!” Mindezeket a szövetségi kormány költségén deportálni kellene, ha a jótékonyasági intézetek tisztviselői nem lennének hanyagok, vagy tudomására hoznák azokat a bevándorlási hatóságoknak.

A szövetségi törvények értelmében ugyanis minden olyan személy, aki az Egyesült Államokba érkezése után öt éven belül elmebeteg lesz, vagy aki olyan betegséget kap, hogy a közjótékonyaságnak válik terhére s mindenki ha rosvott multu, — deportálandó. Ha a bevándorlási hivatal emberei a megindított hajszát azzal indokolják, hogy azt a törvény rendeli el, — ez, ami őket illeti, lehet melegségük. Rendkívül korlátosságra és butaságra való azonban az olyan kijelentés, amilyen újból elhangzott ez esetből kifolyólag, hogy t. i. „régén tudva van, miszerint egyes európai kormányok összejárásának a hajótársulatokkal, hogy Amerikába küldjék, hajószámra munkaképtelen és beteg alattvalóikat.” Cameron Miller bevándorlási felügyelő az a jól informált férfi, aki ilyen általános kijelentéseket tesz, de elfelejti megnevezni azt a „bizonyos európai kormányt”.

Az amerikai felhőkarcolók. Semmi sem jellemzi jobban az amerikaiak határtalan vállalkozási szellemét, mint az évről-évre mindig több és több emletről álló épületek emelése. A newyorkiak ma már az ötven emeletes épületeknél tartanak, de a yankee szellem már ezt is kevésnek tartja. Ma már egy hetven emeletes felhőkarcoló építést tervezik Newyorkban. Talán nincs is érdekesebb téma a tanulmányozásra, mint az, hogy mi

indítja az amerikaiakat ezeknek a modern Babeltornyoknak az építésére. A Képes Hétnek most megjelent száma a sok aktuális képen, illusztrált cikkeken, novellákon és apróságokon kívül szakavatott tollból eredő cikkekben és érdekes képekkel tárja elénk a yankee szellem igazi karakterizálását. A Képes Hét előfizetési ára negyedévre 2 kor. 70 fillér. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapesti, V. Visegrádi-utca 13ia.

Az Osztrák Lloyd szeptemberi menetrendje. A Földközi-tengeri szolgálat: A görög-levanti „A” vonal gőzösei szeptember 8 és 22-ike körül rakodnak Fiumében Brindisi, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinpoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda, és Rige, kikötők részére.

A görög-levanti „B” vonal hajói szept. 15 és 29 körül rakodnak Fiumében, Brindisi, Korfu, Patrasz, Argostoli, Calamata, Cerigó, Pireusz, Sira, Wathy, Cesme, Smirna, Metelino, Dardanelli, Gallipoli, Konstantinpoly, Ineboli, Samsun, Kerasonda, Rizeh és Trebisonda kikötők részére.

A thesszáliai „A” vonal gőzösei szept. 7 és 21-ike körül rakodnak Fiumében, Medua, Durazzo, Valona, Santi Quarana, Canea, Rettimos, Kréta, Pireusz, Volo, Saloniki, Cavalla, Dedeagatsch, Dardanelli, Konstantinpoly, Burgas, Konstanz és Odessza kikötők részére.

A thesszáliai „B” vonal gőzösei szept. 14 és 28-ika körül rakodnak Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi, Quarana, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Saloniki, Cavalla, Lago, Dedeagatsch, Dardanelli, Rodosto, Konstantinpoly és Haidar Pacha kikötők részére.

A soriai „A” vonal gőzösei szept. 11 és 25-ike körül rakodnak Fiumében Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beirath, Jaffa, Caifa, Tripolisz, Alessandretta, Mersina, Larnaca, Limassol részére.

A soriai „B” vonal gőzösei szept. 4. és 18. és okt. 2-ike körül rakodnak Fiumében Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Saida, Tripolisz, Alessandretta, Mersina, Larnaco és Limassol kikötők részére.

Oceánszolgálat: A triezsti-kalkuttai vonal „Maria Valeria” gőzöse szeptember 14-én rakodik Fiumében Port-Said, Suez, Port-Sudan, Djibouti, Aden, Karachi, Colombo, Madras, Rangoon és Calcutta részére.

Megmentett hajótöröttek. Pólából jelentik: Amadi Emil arzenálbeli munkás tegnap két fiával együtt a nyílt tengeren csónakázott. A santandrei zátonyok közelében a hirtelen kitört vihar felfordította a csónakot s mindhárman a tengerbe estek. A nagy veszedelemben forgó hajótörötteket az „Admiral Spaun” cirkáló matrózai mentették meg.

Berlin-szálloda Budapestben. A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 120 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Otto az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagy-szálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Minkét szállóban kitűnő konyha és árnyas-kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Távirat — Telefon.

Az ellenzék értekezlete.

BUDAPEST, szept. 7. Az egyesült ellenzék intéző bizottsága tudvalevően szeptember 10-én tartja értekezletét, amely elé politikai körökben feszült érdeklődéssel néznek. Az értekezleten ugyanis minden kérdésre vonatkozólag határozni fognak. Így elsősorban a harc módjáról, amelyet követni fognak a

TŐZSDE.

	Szept. 6 zárlat	Mai ár. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	845.75	845.—
Osztrák hitelrészvény	645.25	644.—
4%-os koronajáradék	87.20	87.20
Osztr.-magy. államvasut	713.—	712.—
Jeizálogbank	463.50	471.—
Leszámitolóbank	544.50	545.—
Hazai Bank	299.—	298.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	657.50	657.—
Rimamurányi	785.50	784.—
Salgótarjáni	795.—	794.—
Közuti Vasut	764.—	763.—
Városi Villamos	407.—	407.—
Adria	565.—	—
Déli Vasut	109.50	—
Magyar Cukoripar	3025.—	—
Rizsgyár	3020.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza októberre	11.30	11.27
Buza áprilisra	11.80	11.78
Rozs októberre	9.70	9.70
Tengeri szeptemberre	9.28	9.29
Tengeri májusra	7.56	7.56
Zab októberre	10.30	10.36
Zab áprilisra	10.48	10.56
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	645.—	644.—
Magyar. hitelrészvény	845.—	846.—
Osztrák magyar államvasut	712.50	711.25
Déli Vasut	—	107.50
Alpesi	1073.50	1072.—
Skoda	772.50	772.—
Osztr. koronajár.	87.15	—

Fiumei és triezsti értékek:

	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölesönkötv.	92.—
Banca Fiumana	640.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	302.—
Fiumei Népbank	114.—
Litorale Bank és Takarékszövetk.	228.—
I. Horvát Takarékpénztár	5750.—
„Indeficienter” tengerhajóz. társ.	90.—
Magyar-Horvát Gőzhajóz. társ.	1/100-1380.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1110.—
Orient tengerhajózási társ.	1410.—
Alt. Forgalmi r. t.	2200.—
Magyar Olajgyár	212.—
Austro-Americana	311.—
Navigazione Libera Triest	693.—
Osztrák Lloyd	387.—
Stabilimento Tecnico	10.225.—
Ampela Szeszpároló Rt.	463.—
I. Trieszti Rizsgyár	960.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	455.—
Spalato Portland Cement	471.—
Assicurazioni Generali Nap.	986.—
Riunione Adriatica	4220.—

Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápary 6. Telefon 11-49 szám
Elismert kitűnő magyar konyha. Tisztán
kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt
kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik!
Tengerre nyíló szobák olcsó áron.

Klemencsics Károly

Telefon 951. FIUME Corso 12. sz.
Vasutdijszabási és szállítási iroda
(Alapított 1892).

Elvállal mindennemű helyi és tengeri szállítást
előnyös feltételek mellett. Fuvarlevé-
felülvizsgálat és díjkülömbözetek visszkerezest.

képviselőházi üléseken. Az értekezlet állapítja meg a manifesztum szövegét, amelyben tiltakozni fognak a június 4-óta történt alkotmány sértések ellen.

Változások a kereskedelmi miniszteriumban.

BUDAPEST, szept. 7. A nemzeti munkapárti körökben tegnap az a hír terjedt el, hogy a kereskedelmi miniszterium III. ügyosztályának éléről dr. Neumann Károly miniszteri tanácsos távozni fog. E távozással ísmét Sztéryni régi híveinek előnyomulása fog bekövetkezni. Az ügyosztályt valószínűleg több részre osztják s új vezető állásokat szerveznek.

Még egy kém.

ARAD, szept. 7. Az aradi ügyészégi fogházba a napokban egy titokzatos foglyot szállítottak be a csendőörök. A foglyot maga az ügyész vette át s a letartóztatásról semmiféle felvilágosítást sem akartak adni. Most azután kiderült, hogy a titokzatos fogoly Thaly Ferenc Lajos ismert ílhirlapíró-könyv-ügynök volt, aki Borosjenő község határában a tűzértség gyakorlatairól fényképfelvételeket készített.

A csendőrség egy főhadnagy parancsára tartóztatta le Thalyt, akit az aradi kir. törvényszék vádta tanácsa helyzetet szabadlábra.

Abauj megye a főispán ellen.

KASSA szept. 7. Abauj-Torna vármegye mai törvényhatósági bizottsági ülésén, melyen egyaránt résztvettek a megye ellenzéki és munkapárti vezető emberei, bizalmat szavaztak Puky Endre alispánnak, akit mint a kassai közigazgatási tanfolyam eddigi vezetőjét a főispán mellőzött, hogy vejét, dr. Ferdinándy Béla nemrég kinevezett jogakadémiai tanárt helyeztethesse az intézet élére.

Alhir a szerb takarmánykiviteli tilalomról.

BUDAPEST, szept. 7. A tegnapi tözsdén az a hír került forgalomba, hogy a szerb kormány zab és takarmánykiviteli tilalmat állított fel. A hír airtalannak bizonyult s a magyar kormány több hivatalos jellegű közleményben cáfolta meg riasztó álhírt.

A délmagyarországi esőzések.

BUDAPEST, szept. 7. A földművelésügyi miniszterium időjelző osztályához érkezett telefonjelentések szerint a délmagyarországi katasztrófális esőzések még mindig tartanak.

BESZTERCZE, szept. 7. A borgóprund-besztercei vasut mentén a felhőszakadásszerű huzamos esőzés rengeteg sok kárt tett. A víz elöntötte a vonalmenti községeket, sok ház összeomlott. A közúti közlekedés teljesen megszakadt és a vasúti forgalmat is csak nagy nehezen lehet lebonyolítani.

Összeütközött hajók.

KRONSTADT, szept. 7. A „Lastecska” nevű iskolahajó sűrű ködben összeütközött „Calea” nevű finn gőzessel. Mindkét hajó megrongálódott. Az iskolahajó idegen segítség nélkül befutott az itteni kikötőbe.

Harci kedv Bulgáriában.

BERLIN szept. 7. A Vossische Ztg. szofiai tudósítója jelenti, hogy a bulgár fővárosban nagy a harci kedv és a kormány is úgy vélekedik, hogy nem képzelhető más boldogulás a Balkánon, mint a háború. Egy aktív bulgár miniszter szerint Berchtold gróf diplomáciai kezdeményezése csak arra való, hogy a háború kitörését késleltesse.

Sebesült olasz katonák Rhodosz szigetén.

KONSTANTINÁPOLY szept. 7. A porta sajtóirodája jelenti, hogy Tripoliszból a napokban 570 sebesült olasz katonát hoztak Rhodosz szigetére. A rhodoszi olasz csapatoknak szigorúan megtiltották a sebesültekkel való érintkezést.

A newyorki magyar asszony gyilkosa.

NEW-YORK, szept. 7. Gibson-Burton amerikai ügyvéd, akit Mentschik Róza meggyilkolásával gyanúsítanak, ma önként jelentkezett a rendőrségen. Kihallgatása alkalmával tagadta, hogy része lenne a gyilkosságban. Szerinte nyilvánvaló tévedésről lehet szó, mert a nyomozás eddigi anyaga őt magát is megtévesztette. Az ügyvédet letartóztatták.

A Monna Lisa Egyiptomban.

PÁRIS szept. 7. Kairóból táviratozzák: A rendőrség letartóztatta Gemtry antikváriust, akit azzal gyanúsítanak, hogy a Monna Lisa ellopásának tervéről tudomása volt. Azt hiszik, hogy a Monna Lisa kép Egyiptomban van.

Öngyilkosság az idegenben.

MÜNCHEN, szept. 7. A Rottach melletti Segernsee üdülőhelyen agyonlőtte magát dr. Markovics magyar államtitkár 28 éves felesége. A fiatal asszony azért lett öngyilkos, mert az urát Perzsiába helyezték és ő nem akart oda vele menni.

„Margherita” mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

Hetenként háromszor
új, fényes műsor!

Belaria vendéglő

FIUME

(Georgevics-ház) Via Fratelli Branchetta.

Vasárnap e hó 8-án délután 3-tól este 9-ig Horváth Gábor hírneves cigányzenekara hangversenyez. Telefon 13-35.

Hutter János

vendéglős.

Hungaria Pensio LUSSINGRANDE.

Elégáns, napos lakoszobák; férfi- és hölgy-szalon kert. 2 terrassz. Villanyvilágítás.

Teljes penzió: lakás háromszori étkezéssel napi 7.— korona.

Ragályos és tuberkulotikusok nem fogadtatnak be. Pichelmayer Lajos tulajdonos.

Használt és új butort

veszek és eladok.

Meghívásra házhoz is jövök.

HERSKOVITS S. butorkerekedőnél

Via G. Parini 6. szám.

Tisztességes családból

való fiatal ember vagy, nyugdíjas vasutas, ki a magyar olasz és esetleg a horvát nyelvet is bírja **pénzbeszedő szolgának** emelkedő fizetéssel felvétetik. Jelentkezés az Unio Élet és Gyermek biztosító fő ügynökségénél Via Verneda 3 l. em. d. e. 11 és fél- 12 és d. u. 2-3 óra között.

Kellemes föllépésű

nő ki a magyar, olasz és német nyelvet érti, főzés és háztartásban igen jártas, magányos urnál vagy uri családnál **házvezetőnek ajánlkozik**. Ajánlatokat „Házvezető” jellegére a kiadóhivatalba kérek.

NŐKNEK

a legszegényebb kunyhóban mint a legfényesebb palotában egyaránt vigyázniok kell az egészségükre, mert a feleség, az anya

nélkülözhetetlen

a család egyensúlyának fentartására. A nők testi tisztasága szoros összefüggésben van egészségükkel és feltétlenül fontos hogy

mindennapi

toilettejük kiegészítő részét képezze a lysoform alkalmazása. A kényesebb testrészek mosásához és öblítéséhez szóval az intim

toilettehez

használjanak a nők langyos vizet, melyhez kevés lysoformot öntsenek. Így tisztító és fertőtlenítő szert használnak egyszerre

A Lysoform

megőr számtalan fertőző vagy ragályos betegségtől, megszünteti az izzadátságot és a néha fellépő kellemetlen illatot. Tegyen a lysoformmal kísérletet. Eredeti üveg 80 fillér minden gyógyszertárban vagy drogériában. Esetleg oly helyen, hol, ily üzletek nincsenek, a fűszer- vagy vegyeskereskedésekben is kapható. Kérje önlünk az

„Egészség és Fertőtlenítés”

című érdekes könyvet, melyet ingyen bérmentve küldünk.

Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyára
UJPESTEN.

Milliók jótékony adomány.

BERLIN, szept. 7. Tietz Hermann, a hírneves áruház tulajdonosa, ezúttal alkalma alkalmából millió márkát udományozott jótékonycélokra. Egyedül áruház alkalmazottainak nyugdíjintézetére számára félmillió márkát szánt.

Egy katonai aviatikus katasztrófája.

MÜNCHEN, szept. 7. Oberwiesenfeldben a katonai gyakorlóterén Steger hadnagy katonai aviatikus nagy magasságból lezuhant repülőgéppel. A szerencsétlen tiszt néhány óra múlva belehalt sebeibe.

Villámcsapás a templomba.

ROMA, szept. 7. Chiolóban a tegnapi zivatar idején a villám lecsapott a zsufolt templomba. Két asszony meg'alt, hét súlyosan megsebesült. A miséző plébánost az oldáron sujtotta a földre a villám.

Ékszer-arany-ezüst és china-ezüst-árak

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Steiner Ferencz

ékszerész cégénél.

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

BUCCARI egyetlen modern szállója**„JADRAN“ szálló**

Kitünő étterem s kávéházzal. — Magyar

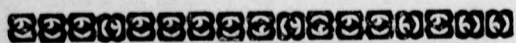
konyha. — Legjobban ajánlható.

Tulajd. Homolka Károly.

VELENCE**Bonvecchiati szálló**

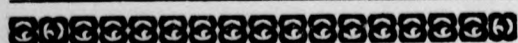
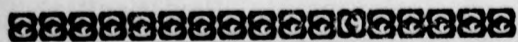
a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

== Teljes penzió napi 10 líráért. ==

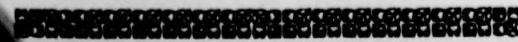
Okleveles tanítónő

és nyelvmesternő, ki tanulmányait külföldön végezte, a francia nyelvben órákat ad, kezdődnek és haladóknak.

Cim a kiadóhivatalban.

Áruminták kiállítása.

A magyar szent korona országainak gyártmányai. Fiumében, Zichy-rakpart 1 sz. tár. 1912. szept. 1—10-ig. Nyitva délelőtt 8—12-ig; délután 3—7-ig. Belépődíj nincs.

Imperial szálló

Viale Deák, a pályaudvartól egy percnire. Fiume leg-**ujabb** szállodája. — 50 modernül berendezett szobával. — Szobák 2.40 K-tól feljebb Villany. — Lift. — Fürdők. A kávéház fényesen berendezve megnyílt.

Tulajdonos LINENBERGER S.

„MIRAMARE“

Palace szálló, Cirkvenica.

Naposabb mint Abbazia. Az előkelő társaság kedvelt szállója. 70 modern, kényelemmel berendezett szoba; villanyvilágítás, lift, meleg tengerivíz fürdő a házban. Teljes penzió 8 K-tól feljebb. Elsőrangú konyha. Prospektust küld az igazgatóság.

A Klotild-Fürdő és Pensio

Fiume-Susák

megnyílt. Vasárnaponként katonazene.

Resch Antonia.

Tengeri fürdő Lusinpiccó Cigale Strand-Hotel és penzió Bellevue - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

CIRKVENICA**Szálloda HORVÁTH Étterem**

Penzió

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

ADELSBERG

a világhírű barlangváros legelőkelőbb szállója

Grand Hotel Adelsbergerhof

Penzió, étterem, kávéház, autogarage. **OLCSÓ ÁRAK.**

A szálló hatalmas park közepén fekszik. Üdülőknek igen alkalmas hely.

VENEZIA**HOTEL PENSION VENIER**

San Marco Ponte Goldoni Szobák 2 1/2 lírától, teljes ellátás napi 8 lírától feljebb Német kiszolgálás.

Tanárok, kórházorvosok és gyakorlóorvosok

ismételten kijelentették, hogy a

DIANA**Sósorszesz**

menthollal

számos esetben fájdalomcsillapító szernek bizonyult.

A társadalom minden rétegéből érkeznek naponta elismerő nyilatkozatok a

Diana-Sósorszesz

kitünő sajátságai felől.

A Diana-Sósorszesz ajánlatos:

1. A test bedörzsölésére reggel és este.
2. A mosdóvízzel való keveréshez.
3. Hajmosószernek.
4. Szájviznek.
5. Izzadság ellen,
6. Edzésre.
7. Massagera.
8. Fejfájás ellen.

1 üveg ára K --.50

2 " " " 1.20

3 " " " 2.40

Mindenütt ::**:: kapható.**

Monath Ella

államilag vizsgázott

zongoratanitónő

órákat ad Via Caserma 4. III., em. jobbra.

A legkellemesebb izü és legolcsóbb savanyuviz a

Pécsi Tettye : forrásvíz :

kapható minden drogeriában és étteremben.

Fiumei raktár: Fratelli Tausz cégnél - Telefon 186 szám.

CORTE ANGELO, FIUME

Corso 27 sz., I. emelet. Telef. 2-27.
COIFFEUR - POSTISEUR - PARFUMFUR.

Onduláció, jelmez-parókák kézápolás (Manicure), arcmassage villamos árammal és gőzzel. - Hajfestés és fejmossa, a fejszáritása villamos készülék segítségével. Hajmunkák, párisi, londoni és bécsi modellek szerint.

Külön termek - Kivánságra házhoz küldök.

„Hungaria“ szálló és étterem Fiume, Viale Deák.

Izletes magyar és német konyha. Éjjeli 2 óráig nyitva. — Polgári árak. — Kötő ki- szolgálás — Olcsó havi penzió. — Jutányos és szigorúan tiszta nappali és hónapos szobák. — Szives pártfogást kér

PUSNIK F.

A kuglizó szerdára és vasárnapra kiadó.

A mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom, hogy

Képvisezőházi étterem és kávéházamban

a nappali forgalomban az eddigi árakat tetemesen leszállítottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme páratlanul álló, kellemes szórakozóhelyet hozzáférhetővé tegyem. — Minden este művészi zene SILVING BERTHOLD karmester vezetésével. — Teljes tisztelettel Czipót József tulajdonos.

Hotel „Vinodol“ CIRKVENICA

Étterem - Kávéház - Penzió

Renko Ferenc Kávéháza

ABBAZIA, a Tommasich Fürdőnél

Árak:

Fehér kávé	30 fillér
Tea ruminal	40 „
Üveg sör	40 „
1 liter bor	1.20 „
Tej	24 „

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Triest.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Triesttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

LOVRANA LEGOLCSÓBB és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“
(„Zur schönen Kärntnerin“)

„Buffet Bellevue“

Viale Deák (a kapucinusok új házában)

Hideg és meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termésű borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen.

Szives pártfogást kér

SZIRMÁI GYÖZÖNE.

Szeptember 15-én, a via Vernedán levő levő Ploech-házban, a kormányzó palota közelében megnyílik a jól ismert **LAVANDERIA CENTRALE** (Központi Mosoda)

FIÓKJA.

A mosások és tisztítások kifogástalanul és a technika teljesen új eszközeivel végeztetnek. Szives pártfogást kér

RIMBALDO M.

VEGLIA Hotel „QUARNERO“

Közvetlen a tengerparton, a kikötőnél. Tengerre nyíló szobák, teljesen ujjonnan berendezve. Caffè-Restaurant. Pensió.

Nagyon olcsó árak.

Elsőrendű minőségű, pontos schaffhauseni-, Omega-, Zenith- és Glas-hütte-órák, arany, ezüst és acélban, leggazdagabb választékban, olcsó szobott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél

Fiume, Dante-ter 5.

Fiók Abbaziában.

„Varázsfuvola“. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bögővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzetrel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országos elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. - Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Magyar borok!

Ajánlok kitűnő visontai és mátrahegyaljai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjéért 70 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 90 fillérért.

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápary 16.

Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

Valsecurignei parcellázott telepen 2-3-4 szobás **családi házakat**, **villákat** és több lakásból álló **emeletes házakat** épít modern kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladásra és bérbeadásra**.

A telepen, a melynek kiterjedése circa 170.000 m², **felkek** is eladó. **A telep csatornázással, vízvezetékekkel s villanyvilágítással van ellátva.**

A társaság ipartelepén gyártott **égett mész**, **zuzott kavics**, **homok** és **kölszi olcsón** kapható.

Értekezni lehet a társaság műszaki irodájában

Via Clotilde 4 szám a.

GRADO

tengeri fürdő az Adrián. Gyógyidény áprilistól októberig. Fürdőidény májustól szeptemberig. Pompás főenyves strand. Homok- és napfürdők. 14.000 fürdővendég. Nagy fürdőinfézet. 1400-nál több családi sátor a főenyvaron. 30 szálló és penzió. Felvilágosítással és prospektussal ingyen szolgál a

FÜRDŐBIZOTTSÁG.

Látogassa meg

a Mohovich C. A. cég új üzletét a Piazza del Commercio 6. sz. alatt. Gazdag berendezésű raklár amerikai irodabutorokban és más újdonságokban.

Ára 30 K.

Nincsen Önnek rendes háztartása ha **Eclipse** dagasztógépe nincsen

3 perc alatt lehet vele bármilyen tésztát tökéletesen átdagasztani.

Minden vas- és edényüzletben kapható.

Bővebb felvilágosítást ad: The Eclipse Selling Company képviselője, Eckel Egon, Fiume Via del Fosso 9. szám.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és tehergyorsáru forgalom, Görögország, Spanyolország. Észak és Dél-Amerika felé.

9 nap alatt Európából (Gibraltár) Délamerikába,

külön utazás a

„Kaiser Franz Josef I.”

kettős csavaru óceánjárón.

Indulás Triesztből 1912 szeptember 22-én, Raguzába, Nápolyba, a Kanári-szigetekre, (Teneriffa) való hat napos kényutazással,

október 6-án Rio de Janeiroba
 „ 7-én Santosba
 „ 10-én Buenos Aeyrosba

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2, (Táviratcim: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs I., Neuhorgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36 és a társaság más ügynökségeinél.

Egy koronás heti részletre

mindennemű vászon, kézmű, függöny, kép, képkeret és tükrárú. Levelezőlap hívásra megbízottam házhoz jön.

Weisz Márk

Telef. 15-56. Fiume, Via Carducci 16. III.

Magyarok!!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sör, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe
 Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

- CIRKVENICA - Caffé Central

Cirkvenica egyetlen kávéháza és cukrászdája a tengerparton. Bel- és külföldi hírlapok.

JÁTÉKSZOBÁK - BILLIÁRD.

Fehérnemű és uri divatcikkek, csecsemő fehérneműek különlegessége

: Vuja M. :
 Fiume, Via Adamich.
 Telefon 74. szám.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart lapkiadó vállalat”

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségeknek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatású.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

Trieszt a pályaudvarral szemben
„Alla Stazione“ étterem

A bpesti háziezred tisztikarának és a trieszti magyarságnak találkozóhelye.

Kittinő konyha. - Mindenkor friss sör. Olcsó árak.

Tulajd. **Andriancich Ant.**
 a fiumei Deák szálló volt portása.

LOVRANA

„Adria“ kávéház

Nagy strandterrasse, gyönyörű tengeri kilátás. A legelőkelőbb társaságok találkozó helye. Abbaziából hajón és villamoson kellemes kirándulás.

Tulajdonos: **Glück Alfonz**

a Quarnero kávéháznak sok éven át volt igazgatója.

TÓTH JÁNOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via **Alessandro Manzoni 10.**

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

ABBAZIA

: Hotel, Penzió és Caffé-Restaurant :

„TRAUBE“

Árnyas kert. Kényelmes fedett helyiségek. A fürdőhely legolcsóbb étterme. Magyarok találkozó helye.

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ

Fényűzően berendezett kávétermek. Külön játék és billiard szalonok. Tengerparti terras és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők

Számos látogatást kér

WAGNER RICHARD, tulajdonos
 Nyomatott a „Polinnia” nyomdában Fiume.